

	Назив предмета: Упоредна граматика словенских језика 1			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број ECTS кредита	Фонд часова
12СУГСЈ1	О	V	4	2+1
Студијски програми за које се организује: Српски језик и књижевност (први циклус)				
Условљеност другим предметима: Положени предмети из дијахроније: Старословенски језик 1 и 2, Историјска фонетика српског језика и Историјска морфологија српског језика 1 и 2.				
Циљеви изучавања предмета: Контекстуализовање словенских језика у оквиру индоевропских језика као и српског језика у координатама словенских језика. Представљање фонолошког система прасловенског језика и његовог развоја у словенским језицима, типологије и хронологије гласовних промјена са упоредно-историјског становишта. Праћење фонетских процеса са становишта унутрашњих законитости језичког развоја, истицање спецификаума генезе прасловенског језика у дијахронијској перспективи односно у словенским језицима. Стицање увида у активне фонетске процесе и поријекло гласовних промјена, као и општу динамику и интензитет развоја и мјењања словенских језика. Компаративни преглед проучаваних гласовних промјена на изабраним текстовима.				
Исходи/резултати учења (стечена знања): Познаје класификацију индоевропских језика са акцентом на словенским језицима као и мјесту српског језика у контексту словенске језичке породице. Познаје фонолошки систем раног и позног прасловенског језика и његов развој у савременим словенским језицима. Разумије настанак и функционисање фонолошког система прасловенског језика, његових рефлекса у словенским језицима; познаје типологију и хронологију гласовних промјена у словенским језицима. Сагледавање језика као скупа језичких факата и његове генезе кроз историју. Студент може примијењивати стечена знања на конкретној историјскојезичкој грађи.				
Име и презиме наставника и сарадника: Проф. др Зорица Никитовић				
Методe наставе и савладавања градива: Теоријско-спознајна, компаративно-историјска.				
Садржај предмета:				
Припр. недјеља				
I недјеља	- Развој упоредно-историјског проучавања индоевропских језика. Преглед индоевропских језика. Проблематика балтичкословенских језичких односа.			
II недјеља	- Упоредна граматика словенских језика као научна дисциплина. Упоредна фонетика словенских језика. Рани и позни прасловенски језик. Унутрашња и спољашња реконструкција. Словенски књижевни језици.			
III недјеља	- Српски језик у породици словенских језика. Српски језик између лингвистике и политике – социолингвистички аспекти данашњице.			
IV недјеља	- Типологија гласовних промјена. Аналогија.			
V недјеља	- Вокалски систем касног праиндоевропског, односно раног прасловенског. Промјене вокала у прасловенском: <i>a, o, e</i> дуго и кратко; <i>u, i</i> дуго, кратко; судбина ие. <i>r, l, m, n</i> вокалног у прасловенском.			
VI недјеља	- Закон отворених слогова и његове последице: а) губљење финалних консонаната, б) упрошћавање консонантских група, в) протетички консонанти.			
VII недјеља	- Даље последице закона отворених слогова: губљење дифтонага; таутосилабички и хетеросилабички положај; дифтонзи <i>*eⁱ, *oⁱ, *aⁱ; *e^u, *o^u, *a^u</i> . Развој дифтонага <i>*en, *on, *an; *em, *om, *am, *in, *im, *un, *um</i> (= стварње назала). Превој вокала.			
VIII недјеља	- Развој група <i>*orT, *olT, *TorT, *TolT, *TerT, *TelT</i> . Вокалски систем позног прасловенског.			
IX недјеља	- Консонантски систем касног праиндоевропског, односно раног прасловенског језика; веларни консонанти и њихове палатализоване позиционе варијанте; палатални консонанти. Настанак консонанта <i>h</i> . Хармонија по палаталности (синхармонизам). Закон прегласа.			
X недјеља	- Прва палатализација задњонепчаних сугласника; друга палатализација задњонепчаних сугласника.			

XI недјеља	- Трећа палатализација задњонепчаних сугласника с посебним освртом на њене трагове у деривацији. Општесловенско старо јотовање. Дијалекатско старо јотовање *tj *dj.
XII недјеља	- Консонантски систем касног прасловенског језика.
XIII недјеља	- Развој вокалског и консонантског система у словенским језицима: полугласници, <i>jeri</i> , назали.
XIV недјеља	- <i>Јат</i> , <i>р</i> и <i>л</i> вокално и њихови рефлекси у савременим словенским језицима.
XV недјеља	- Корелација по палаталности (генерални развој консонантског система).
Оптерећење студента на предмету:	
Недјељно: 2+1	У семестру: 30+15
Литература: Радосав Бошковић, <i>Упоредна граматика словенских језика. Фонетика, морфологија и грађење ријечи.</i> Београд, Требник. Лили Лашкова, <i>Историјска фонологија словенских језика</i> , Београд, Филолошки факултет, 2010.	
Облици провјере знања и оцјењивање: Теоријска настава (похађање): 5 бодова Практична настава (активност): 15 бодова Семинарски рад: 20 бодова Теоријски дио (усмени): 60 бодова	
Посебна назнака за предмет: Студент је дужан да похађа наставу (предавања) и извршава предиспитне обавезе и потом приступи завршном испиту.	
Име и презиме наставника који је припремио податке: Проф. др Зорица Никитовић	